

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne petiti-vrate po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalne laži.

»Slovenčeva« podlost in lažnjivost presega vse meje. O tem smo se prepričali sedaj iznova, namreč o priliki, ko je izpregovoril o deželnem zboru kranjskem.

Povedali smo že v soboto, kaj so zahtevali posamične stranke. Povedali smo tudi, da je narodno-napredna stranka in da so veleposestniki sprejeli klerikalne zahteve glede predmetov, ki jih naj reši deželni zbor, v polnem obsegu, in da niso ugovarjali ne eni dotičnih zahtev. Narodno-napredna stranka in veleposestniki so seveda varovali tudi druge interese in zato zahtevali, naj se rešita tudi vodovod za Kranj in pa proračunski provizorij.

Ko se je izvedelo, da se deželni zbor ne skliče, je »Slovenec« nastopil z dolžitvijo, da je deželnozborna večina tega kriva. Bombastično je upil, da liberalci obstruirajo proti ljudstvu, ker so hoteli, da se naj poleg tistih točk, ki so jih zahtevali klerikalci, reši tudi nekaj drugih točk in naznanjal kar tabore, ki naj protestirajo.

Iz vsega je bilo razvidno, da so klerikalci odklonili zahtevo, naj se rešita kranjski vodovod in pa proračunski provizorij in da se vsled tega ni sklical deželni zbor. »Slovenec« je celo sporočil, da je ministrski predsednik naznanil klerikalnim poslancem, da vsled zahtev liberalcev ne skliče deželnega zbor.

Sedaj pa — čujte in strmite, ljudje božji — sedaj se je izkazalo, da je vse, kar je pisal »Slovenec«, od konca do kraja velikanska laž, taka laž, kakor si jo je mogel izmisliti samo polit. obešenjak ožlin-dranih rok.

Imeli smo priliko govoriti z uglednim konservativnim državnim poslancem kranjskim, ki je o celi stvari natančno poučen.

in ta nam je dal pojasniti, ki postavljajo »Slovenčeva« pisarjenje v pravo luč.

Ta poslanec nam je povedal, da se je med vsemi tremi strankami doseglo popolno edinstvo glede sklicanja deželnega zbor. Kakor smo že povedali, je napredna stranka in so veleposestniki vse klerikalne točke sprejeli, omenjeni poslanec pa nam je povedal, da so tudi klerikalci sprejeli protizahteve, da se rešita kranjski vodovod in pa proračunski provizorij.

Glede kranjskega vodovoda se klerikalci sploh niso upirali, a tudi glede proračunskega provizorija se je doseglo porazumljive v tem smislu, da se v deželnem zboru podasta dve izjavi, ena za rešitev, ena proti, pa brez glasovanja.

Doseglo se je torej popolno edinstvo in vsled tega so se poslanci obrnili do ministrskega predsednika, naj po Veliki noči skliče deželni zbor.

Ministrski predsednik pa, ki je bil prej pripravljen sklicati deželni zbor, ako se vse tri stranke zjedinijo, je sedaj klerikalnim poslancem naznanil, da deželnega zbor ne skliče, čeprav so se stranke zjedinile in zgoraj omenjeni konservativni poslanec je prepričan, da se je to zgodilo iz ozirov na razmere na Češkem. Češki deželni zbor je samo do konca aprila dovolil proračunski provizorij, a če bi se sklical kranjski deželni zbor, bi se moral sklicati tudi češki. Tega pa po mnenju omenjenega konservativnega poslanca dr. Körber neče storiti in zato tudi ni sklical kranjskega deželnega zbor.

»Slovenec« je o tem brez dvoma natančno poučen, a vzlic temu je zažgal veliko grmado in klical vso deželo na boj proti liberalcem, ki »obstruirajo proti ljudstvu«. Večjega lopovstva si res ni mogoče misliti.

Tu se vidi neskončna lažnjivost »Slovenca« in njegovih poročevalcev. Vse, kar je pisal, je bilo zlagano, vse od konca do kraja. Celotno ministrskemu predsedniku se je upal podtakniti besede, katerih ta ni in ni mogel izreči, o čemer se bomo še v državnem zboru pomenili.

In tako, kakor v tem slučaju, delajo klerikalci vedno. Ravno tako, kakor v tem slučaju, so lagali glede Jesenic in glede Tržiča, ravno tako lažejo o zvezi z Nemci in falsificirajo celo določbe dotičnega dogovora. Vse kar pišejo in kar govorijo je laž in lumparija; vse kar počenjajo je šuftarija. Kdo naj od take druhalji tudi kaj družega pričakuje.

Glas iz tužnega Korotana.

(Dopis.)

III.

Zdaj o združitvi z Nemci. O tem je treba čisto kratko govoriti. Kdor do zdaj ni mogel pritrđiti, da nam združitve z Nemci škoduje eminentno v narodnem oziru, upamo, da se o tem prepriča zdaj. Naj je naš Nemeec — nacionalec — katoličan — ali socialdemokrat, je vse eno, ker so vsi enega čuta za svoj narod.

Da se ob času volitev in od slučaja do slučaja — zvezemo s konservativnimi Nemci, to smo že priznali in tudi storili. Ravno tako radi se bodejo — v svojo korist — zvezali z nami konservativni Nemci pri volitvah. Da pa splošna zveza na podlagi enotnega programa ni mogoča, kažejo dejstva. Združeni je slovenske in nemške stranke v eno katoliško stranko je nemogoče in tako združenje se zahteva. Mi naj bi delali Nemcem tlako in jih podpirali še gmetno, med tem ko bi naš narod gineval? Vsaj narodnost vendar ni paganstvo, kakor pravi P., da bi jo kar od sebe metali. Gmetne podpore smo potrebni mi najbolj sami. Zato je bilo tudi blazno pisarjenje svoj čas v »Kärntner Zeitung«, ki je vabila Slovence, da bi vstopili v nemško katoliško politično društvo. Omenili smo že prej v »Narodu«, da Nemeec ne more imeti za nas Slovence pravega čuta, torej ne bode nikdar mogoče, delati nemško-katoliškemu društvu v našo korist. Oni so Nemci, in ako se udajo le verskemu načelu in bi res hoteli kaj storiti za nas — kar pa v sedanjem času misliti ni — potem jih napadejo Nemci-nacionalci, in jih označijo kot izdajce nemškega naroda. Tako bi se pa spodkopal njih ugled pri nemškem narodu in njihov moč bi razpadla.

Nikdar tudi ne bode črhnil besedice nam v bran kak nemško katoliški list. Kako se je želelo, da bi se našel nemški koroški časnik, ki bi bil branil beljaške Slovence o priliki surovega navala od strani Vsemencev in nacionalcev v Beljaku. Poslal se je članek, kakor sta ga prinesla »Südstr. Pr.« in še neki drugi list, čisto kratek in rezerviran dopis v »Kärntner Zeitung« s prošnjo, da ga objavijo, ker se ne moremo braniti. Le v upanju, da je katoliška nemška stranka res tako pravična in odkritosrčna, kakor se je svoj čas kazala s svojim vabilom, sta se poslala ta dva dopisa uredništvu. Ali glej in slušaj! »Kärntner Zeitung« je molčala kakor mutec in ni imela ne čuta ne korajže, braniti čast in pravice Slovencev. Kaj pa pravijo k temu tisti, ki so s to stranko zmiram tekmovali? Kaj pa tisti gospod, ki je prvi vstopil v nemško katoliško društvo? Na to nam še odgovorite, potem pa zaključimo svojo polemiko po časnikih izven dežele. Ta slučaj jasno kaže, da želijo oni od nas le koristiti za se, mi naj pa bi prenašali vse, kar nam navali njih narod. Hvala za tako naklonjenost! Ponavljam pa še enkrat: Nikdar ni mogoče, da bi nemško, katoliško politično društvo branilo in se potegovalo za pravice Slovencev, in nikdar nas ne bode branil nemško katoliški

list. Nemški katoličani stojijo na odločno narodni podlagi, kar se lahko vsak hip dokaže. Mi moremo vse svoje trditve dokazati. Vemo natanko, da se je od sedanjih »Kärntner Nachrichten« nekomu pisalo: Mi bomo zmiram varovali nemški značaj našega lista. Evo! Ako varujejo nemški značaj pri tem listu, ga pri drugem ne morejo podkopavati.

Le malo bolj pravični so še socialni demokrati. Seveda je to dolžnost internacionalizma. »Volkswille« tudi v celoti ni sprejel našega dopisa, vendar pa je dal nacionalcem izvrstno broc. Imajo vsaj toliko sramežljivosti, da s tem nekako opravičujejo svoj program, akoravno v resnici ni tako.

S tem končam svoje »modrovanje in želim, da bi nikdar ne bilo več prilike, pisati v druge časopise, ampak da bi se mogle razpravljati naše razmere pri nas doma, da bi tako zvedel o vsem tudi naš kmet. »Mir« naj postane pravo glasilo koroških Slovencev, mi pa porabimo svoje moči v tem listu, in želi bomo dober sad.

Ostati hočemo Slovenci, Slovenci iskreno in radikalno narodni! Bog in narod!

Položaj na Ogrskem.

Sklep neodvisne stranke t. j. opozicije, da izloči proračun in nagodbo iz obstrukcije, je navdalo vlado z novim upom, da se bodo strasti začele polegati. Toda glede brambne predloge ostanejo neizprosljivi.

Vodja opozicijskih strank, posl. Kossuth je izjavil glede strankinega sklepa in sedanjega pol. položaja napram nekemu poročevalcu: »Brambno predlogo je smatrati za direktno predlogo krone. Vsled tega se bojuje vlada, ki je dolžna ščititi krono, s tolikimi težavami. Krona pa, ali ni poučena o javnem mnenju, ali pa temu mnenju ne pripisuje posebno velike važnosti. Neodvisna vlada si je popolnoma svesta svoje velike odgovornosti, ako bo vlada

LISTEK.

Vis-à-vis.

I.

»Čakaj, preberem ti najnovejšo črtico, ki je prišla izpod mojega peresa, ali recimo svinčnika, ker je še nisem na lepo prepisal«, rekel je Stanko Slavec tovarišu, s katerim sta slonela na oknu in gledala vrvenje ljudi na ulicah.

»No, sem radoveden«, odvrnil je Zajec, se naslonil na komolec in gledal za Stankom, ki je iskal rokopisa na mizi med papirjem, ki je ležal na mizi.

»Aha, tule!« rekel je Stanko in vzel precej papirja v roko. »Poslušaj: — Stanoval sem v stari hiši v neki bolj oddaljeni ulici. Nasproti je stanovala neka gospodična. Bila je jako lepa. Črni lasje so se ji prožili na čelo in se pomaleno izgubljali v majhnih valčkih. Sanjeve oči...«

»O, ti imaš tudi sanjave oči drugi dan, če prejšnjo noč do treh krokaš...« se je vtaknil nekdo v besedo Stanku, bil je to neki član takozvane »slovenskega triumvirata«, ki pa

ga je slučaj razbil, predno ga je spoznala javnost.

»Lepo pozdravljaš«, je menil Zajec. »In govoriš o izkrokanih očeh, pa niti ne veš čigave so«, se je hudoval Stanko in vtaknil rokopis v žep. »Jaz vendar opisujem žensko in tu menda ne boš govoril o izkrokanih očeh, institutka je, pomisli!«

»A pardon! Potem vzamem besedo nazaj, a beri dalje!«

»Drugič, ko popravim«, je rekel Slavec in potipal za žep, kakor bi se hotel prepričati, je-li rokopis varen, ali ne.

»Tebi ni treba popravljati.«

»Kako to misliš?«

»No, ker je vse tako slabo, da se ne da popraviti«, se je smejal Središki in odložil havelok na Stankovo posteljo.

Stanko se je milo nasmehnil tej opombi, Zajec pa se je potegnil zanj: »A, kaj se boš oziral na Središkega, on sploh ne razume lepote, ki veje iz tvojih del, dasi je sam v »kranjskih klasikov številci«. To pa je Zajec rekel zato, ker se je hotel Stanku prikupiti.

»Zdaj je bila vrsta na Stanku, da je opomnil ironično: »Haha! Od kod pa prepisuješ? — Veš, ko sem

bil v drugi šoli, smo imeli nekega dijaka, ki je tudi pesnil, ker pa sam ni bil zmožen napisati kaj poštenega, je predelaval druge pesnike, in sicer tako nekako, da je postala zadnja kitica pri njem prva in tako dalje.

»E, brij no norce, saj ne mislim tako slabo o tvoji umetnosti«. A tudi Središki je drugače govoril, kakor je mislil.

Bilo je že navadno, da so sedli, ko so prišli skupaj, in pričeli kartati. Ko je eden druga dva oskubil, so šli v gostilno in vse zapili, tako so bili vsi suhi. Tudi zdaj so sedli in pričeli igrati. Stanko je imel vedno dobre karte in je torej Središkega in Zajca dobro navijal. Središki je klel prav po gorjansko, Zajec pa se je s fino nobleso le tožno smehljaj. Stanka je to vidno veselilo in vedno bolj se je ogreval za igro, ko se Zajec naenkrat zagleda skozi okno na drugo stran. Tudi Središki je zijal tja, mesto v karte. Slavec ju je priganjal in res so nekaj časa igrali, ali pričela se je znova pantomimika med obema strankama.

»Sakrament, igrata«, se je zadril Slavec in vrgel na mizo srčevega asa.

»Jaz ne morem več.«

»Jaz tudi ne«, sta rekla onadva hkrati.

»Kaj pa vaju moti? — Ona le na drugi strani? — Haha! Zajec le počasi, ti si že tako znan, kot goreč častilec drugega spola.«

»E, beži, beži, ne fantaziraj! — Deklica je res lepa!« se je zagovarjal Zajec in se naslonil na okno. Središki se je tudi on na okno in gledala sta zaljubljeno na ono stran. Gospodična na oni strani je to takoj opazila in semtertje pogledala pomilovalno na junaka, ki sta slonela na oknu in se kregala, kateremu izmed obeh veljajo ti pogledi.

»Ti, Pepe!« je opomnil Zajec. »Mislim, da bi vseeno gledala sem, če ne bi bilo tebe tu na oknu.«

»Zajec, ti si v zmoti, odstrani se in stavim, da bo pogledovala na to stran!« je stavil Središki.

»No, sicer pa se mi ni bati, ker ravno konkurence mi ne delaš.«

»Ali jo pa morda ti meni? Kaj pa si? Kakšen pa si? Petošolec si kot jaz in ne brhkejši.«

V tem se je zrinil med njiju Stanko, ki se je pričel bati, da se ne bi stopla. Vedel je, da je onostranska polovica dejanja, ki se je vršilo, precej

prebrisana in da torej le iz koketerije gleda sem, malo pa tudi zato, ker ju prvič vidi. Slavec se je nasmehnil in pokazal na nasprotno hišo: »Glejte, doli v prvem nadstropju sloni Ela Režek in slika, tu nasproti v oknu pa je naslonjena na komolec Milena Vračko in — »farba.«

Tovariša je posilil smeh, a rekel ni nobeden nič.

»In verjemita mi«, je nadaljeval Stanko, »da vaju pošteno, »farba.«

»Mislim, da pretiravaš«, je rekel Zajec, a se obrnil v sobo nazaj, Središki pa je vrgel še par zaljubljenih pogledov na Vračko, potem pa predlagal, da odidejo na prosto; ker sta bila ostala dva zadovoljna, odšli so na trg.

Zajec je bil sin višjega državnega uradnika. Imel je kodraste lase in tudi brki so mu že nekoliko pogahnjali; kakor bi jih hotel prisiliti, da bi hitreje rasli, je vedno segal pod nos in vrtel brke; posebno rad pa je posegal v brke takrat, kadar je bil v zadregi in to je bil večkrat. Dobil je od svojega očeta vedno denar, a ga je ravno tako hitro zabil. — Znan je bil med tovariši kot vedno zaljubljen. V tem času, ko se godi naša povest,

res nastopila brezzakonito pot (ex lex). Vem, da je brambna predloga delo vlade, a ustavni vladar navadno žrtvuje svojo voljo, ako naleti ista pri vseh slojih v deželi na hudo nasprotstvo. Tako je storil že večkrat tudi sedanji ustavni vladar. Posebno jasen dokaz temu so cerkveno politični zakoni. Cela dežela priznava, da sedanji kralj s svojim ustavnim mišljenjem in s svojo izpolnitvijo objubljenega daleč nadkrijuje vse vladujoče dinastije. To dejstvo mu zagotavlja tudi v naši deželi splošno veliko spoštovanje, da niso tudi pri nas najbolj narodna čustva v nikakem nasprotstvu z zvestobo do kralja.

Na vprašanje, kake upe ima opozicija glede boja zoper brambno predlogo, je Kossuth odgovoril, da je izključeno, da bi vlada končno ne ugodila zahtevam opozicije.

Po veliki noči se za nekaj časa ne bo nadaljevala debata o brambni predlogi, temuč pride v razpravo budget. Za to zadevo ima zbornica le 10 dni časa ker s koncem t. m. poteče dovoljeni provizorij. Izven zakonito vladanje, ki je skoraj neizogibno, bo vzelo najbrže zbornično predsedništvo in ministrstvo. Toliko je gotovo, da grofu Apponyiju ne bo dopuščal njegov narodni patriotizem, da bi sodeloval pri vladanju, ki je navidezno naperjeno proti narodnim pravom. Pa tudi Szell bo v tem slučaju najbrže zapustil krmilo. Vse to se odloči o praznikih, ko pride v ta namen Szell k cesarju na Dunaj.

O Albancih.

Napad Albancev na Mitrovico ni prišel nepričakovano; cilji Albancev so bili že od začetka gibanja znani. Albanska vstaja pa ni nastala v kljub reformam, temuč ravno vsled reform. Hujšega sovaštva menda svet ne pozna, kakor je med Albanci ter Srbi in Bolgari na Balkanu. Le vsled tega smrtnega sovraštva so se kazali Albanci sultanu lojalne. Ko pa je bila sedaj turška vlada primorana, odreči Albancem privilegije nad Srbi in Bolgari, so prvi takoj odpovedali sultanu ljubezen in pokorščino. Tudi Albanci zahtevajo zase avtonomijo, le pod drugačnimi pogoji kot Srbi in Bolgari. Glavno vlogo igra pri teh malo razvitih narodih — vera. Albanci pa so deloma katoliki, deloma pa mohamedani; zato pa ima katoliška Albanija drugačen program kot mohamedanska. Katoliški Albanci žele avtonomijo pod varstvom katere katoliške velesile, mohamedanski Albanci pa si ne žele druge spremembe kakor decentralizacijo uprave. Ko pa je hotela sedaj turška vlada uvesti v vilajetih Kosovo in Monastir centralizacijo v upravi, razburila je oboje Albanc. Da pa se niso obrnili razkačeni Albanci niti proti sultanu niti proti Avstro-Ogrski, temuč proti Rusiji je popolnoma umevno iz njihovega verskega stališča. Proti sultanu delovati,

je trdil, da ima trinajsto. In Stanko mu je zatrjeval, da bo Vračko štirinajsta.

Središki je bil človek velike postave. Delal je dolge korake in hodil zelo počasi, ker si je domišljal, da mu kot velikemu človeku, ne pristojta hitra hoja. Imel je to posebno, menda samo njemu prirojeno lastnost, da je pozdravljal na cesti pse in mačke (potihem seveda, a toliko glasno, da sta slišala tovariša).

Šli so po trgu. Stanko se je smejal Zajcu, ki je gestikuliral z rokami in dokazoval opravičenost nekega Nietzschevega stavka.

»Ali to je vendar tako jasno, da bi videl slepec.«

»Bodi no neumen, saj veš, da jaz nič ne dam na take stavke.«

»Zakaj se pa pravzaprav gre?« je vprašal Središki, ki je bil v mislih vedno par minut za onima dvema.

»E, Zajec tule razlaga o Nietzschevi teoriji, a jaz mu ugovarjam«, je rekel Stanko in zavil v tobakarno... Dal je vsakemu tretjino kupljenih cigaret. »Sicer pa jaz ne bom več tu na trgu«, je dostavil. »Doma imam mnogo dela... Jutri se vidimo. Na zdravje!«

Šli so vsak svojo pot: Stanko nazaj domov, Zajec in Pepe pod Rožnik. (Konec prih.)

je zoper načela albanskih mohamedanov, proti Avstro-Ogrski pa nasprotuje albanskim katolikom, ki bi si celo želeli protektorat Avstro-Ogrske. Rusija pa je obema ednako nevrščna, ker je pravoslavna in ker se strinja s pravoslavnimi Srbi in Bolgari, albanskimi smrtnimi sovražniki.

Politične vesti.

— O notranjem političnem položaju poročja »Pozor«, da so češki poslanci odstavili obstrukcijo le pod pogojem, da se do določenega časa izpolnijo gotove zadeve. Ako se to ne zgodi do sestanka čeških zaupnih mož, vrnejo se češki poslanci že pri prvem branju nagodbeneh predlog k obstrukciji.

— Dva poslancu o položaju. Posl. Fořt je govoril v nedeljo na shodu svojih volilnih mož zelo ostro proti taktiki češkega kluba, češ, da njegovo nastopanje pomeni poraz in katastrofo za mladočeški narod. Posebno hudo je prijel ministra Režeka. Končno je dal svoj mandat na razpolago, toda volilci so mu izrekli zaupanje, obsodili politiko mladočeškega kluba ter Fořta pozvali, naj izstopi iz kluba. — Istočasno je imel v Toplicah shod vodja nemških naprednjakov, posl. Mppinger, ki je izjavil, da ni najmanjšega dvoma, da bi se nagodbene predloge rešile v obeh parlamentih. Sedanje viharje na Ogrskem je imenoval slamat plamen.

— Dopusti poštnih uradnikov. Včeraj so bile deputacije vseh treh zvez avstrijskih poštnih uradnikov pri trgovinskem ministrstvu na Dunaju v zadevi nameravanega skrajšanja dopustov. Vodja deputacije je dokazoval, kako naporno je službovanje pri pošti ter kako potrebni so vsled tega uradniki primernega letnega dopusta. Minister je to pripoznal ter objubil po mogočnosti prošnji ustreči.

— Pri včerajšnji demonstraciji v Belgradu so se trgovskim pomočnikom pridružili tudi dijaki. Razun petih mrtvih — med njimi sta tudi dva orožnika — je izmed ranjenih že tudi umrl neki knjigovodja.

— Splošni štrajk vseh prometnih delavcev pri železnicah in parobrodih je nastal po celem Nizozemskem. Kolodvori in pristanišča straži vojaštvo, ki spremlja tudi vlake do meje. Vlaki vozijo le podnevi. Štrajk je nastal zaradi novih zakonov, ki so naperjeni proti štrajkom.

— Makedonske razmere. Napadalec na ruskega konzula v Mitrovici, turški vojak Ibrahim, je obsojen na petnajstletno prisilno delo. O izgubah Albancev pred Mitrovico se še vedno natanko ne ve. Trdi se, da so Albanci izgubili 30 mož. — Oblasti v Solunu so po lepakih prepovedale nositi orožje. — Vsled neprestanih dinamičnih napadov in umorov, se je bati, da se bodo Mohamedani vzdignili.

— Predsednik Roosevelt potuje po Združenih državah, da stopi v dotiko z vsemi sloji z ozirom na nove volitve, ki se bodo vršile prihodnje leto. Potoval bo neprestano 66 dni, 50 dni bo preživel le na vlakih. Govoril bo v 134 krajih, a 60 govorov bo imel z železniškega voza.

— Zarota na Ruskem. V Peterburgu so razkrili obsežno zaroto zoper nekatere ministre. Vse zarotnike so zaprli. O zadevi se trdovratno molči.

Dopisi.

Izpod Krima. Tomišeljski beneficijar Joža Knific se, odkar je napravil konkurs ali izpit za fajmoštra, ne more nič več sprijazniti s svojim beneficijem; po glavi mu vedno roji samostojna fara v Tomišlju. V ta namen znal si je pridobiti občinska odbora Tomišeljsko-Verbljanskega. S pomočjo pobožnega Martina in zvite Jerice zmagal je v Tomišlju tudi v I. volilnem razredu, ki je bil dosedaj vedno v rokah naprednih volilcev; s pomočjo posojilnice pa je tudi občinska volitev v Vrbljenih po njegovi volji izpadla. Za župana izbral si je svoja najzanesljivejša podrepana. —

Ker je v Tomišlju sam v občinskem odboru, ima pri sejah vedno prvo besedo in vsak njegov predlog, če je še tako zanikern, obvelja; saj se ga pa tudi vsi gimpelni kakor gada boje. V takih okoliščinah je za Knifico kaj lahko delati za delitev Izanske in ustanovitve samostojne fare v Tomišlju. V zadnji seji, h kateri je tudi povabil obč. gimpelne in podrepnike iz Vrbljen, govoril je kakor »inštaliran« fajmošter; povedal je tudi, koliko bo moral vsak prispevati, da se nabere 12000 K. — Da so bili potem vsi njegovi predlogi sprejeti, je po sebi umevno.

Veselega srca, kakor se mu je na obrazu bralo, zapuščal je sejo; mislil si je pa gotovo tudi, da takih norcev, kakor so Tomišeljski-Vrbljanski gimpeljni, ki bi drugemu boljše, kakor sami sebi bili, ni v nobenem kotu dobiti. Slučaj je hotel, da je te ravno na vseh norcev dan odposlal k višji oblasti v Ljubljano, da onti izvedo sklepe zadnje občinske seje glede ustanovitve fare. »Zmagali smo in v kratkem bo fara« rekel je eden teh gimpelnov svojemu sosedu; povedal je tudi, da bo moral za novega fajmoštra prodati svojo teličko iz hleva, drugi kravo, tretji voličke, četrta, peti itd. pa bo moral povrh vseh teh živalic poseči v Knificovo posojilnico in si ondi par ali pa še več stotakov izposoditi, da se nabere 12000 K.

Kakor blisk razneslo se je to po vaseh in ljudje so začeli odkimavati; nastala je protiakcija, h kateri so se pridružili tudi možje, ki so bili poprej vneti za Knifico in njegovo faro. »Mi ostanemo pri starem, kakor smo bili«, rekli so, fajmoštra imamo na Igu; g. Knific gre pa, če mu Tomišelj ni več všeč lahko drugam.

Veliko je pa tudi takih Knificevih pristašev, ki bi se mu prav radi odpovedali, pa ne morejo in ne smejo, ker so mu dolžni. In tudi ti pravijo, da bodo raji hodili na Ig k božji službi kakor v Tomišlje, kjer se vedno kaj novega sliši. Biriči, ki iz Ljubljane prihajajo, povedo, katere »numare« so bile v Trstu ali Gradcu vzdignjene, kateri »grunt« se bo v četrtek ali med tednom prodajal in kateri gospodar bo prišel na kant ali pa pod sekvestra in še marsikaj drugega. Iz tega se pa tudi vidi, da se bo še marsikateri premislil, predno bo sedel Knificu na litanice. Saj pa tudi niso z ustanovitvijo fare vsi troški, ki jih je Knific napovedal, pokriti; k fari je neobhodno potrebno pokopališče, ki bo tudi več tisočakov stalo in drugi še nepredvidni, o katerih morebiti še sam Knific ne ve. Pa tudi gnotne zadeve Tomišeljsko-Verbljanskega kmeta niso v današnjem času dobre. Z ustanovitvijo fare pa bi se njegova bremena, ki jih že sedaj ne more zmagovati, znatno pomnožila. Posledica bi bila izseljenje v Ameriko. Da se pa to ne zgodi, poskrbeli bodo zavedni kmetje. In v to Bog pomozi!

Katoliški uzori.

(D dalje.)

Ko je cerkev določevala, kaj je njen delokrog in kaj je delokrog posameznih držav, se je postavila na stališče, da je cerkev ustanovil Bog, posamične države pa so človeške ustanovitve. Iz tega je pred vsem izvajala, da božja cerkev v nobenem oziru ni podvržena državam. Že stara kristijanska cerkev je zahtevala za se popolno neodvisnost od države, češ, že Kristus je rekel, »dajte Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega«. S tem — je že stara kristijanska cerkev trdila — je Kristus naredil natančno mejo med delokrogom cerkve in med delokrogom države. Tudi cerkev srednjega veka se je postavila na tako stališče. Papež in škofje so se v utemeljevanje svojih zahtev vedno sklicevali na izreke stare cerkve. Gregor VII. je, sklicujo se na staro kristijansko cerkev, vedno trdil, da se zavzema za »svobodo« cerkve. Papež Kalist II. je pisal Henrik V.: »Cerkev naj ima, kar je Kristusovega, cesar pa, kar je njegovega«. Tako je cerkev odkazala državi edinole materialne interese, sebi pa pridržala vse dušne interese. Država se je za časa Karolingov in pozneje tudi v čedalje večji meri odpovedala vseh pravic nad duhovništvom in so se končno duhov-

niki popolnoma odtegnili jurisdikciji države. Samo glede imenovanja visokih prelafov se država ni hotela podvređi in je branila svoje pravice. To pa zaradi tega, ker so visoki prelafje z imenovanjem postali tudi posvetni vladarji, dobili svoje države in teh celokupna država ni hotela cerkvi popolnoma izročiti. Boj, ki ga je zaradi tega vprašanja povzročil papež Gregor VII. med cerkvijo in med državo, se je končal l. 1122 z wormskim konkordatom, ki je določal, da škofove in opate izbira, oziroma potrjuje papež, kralj pa jim podeli fevde.

Cerkev pa ni državi odvzela samo vsega vpliva na duhovščino, vzela ji je tudi vsako veljavo v vseh zadevah, ki so po cerkveni sodbi posredno ali neposredno važne za »izveličanje«.

Pred vsem je cerkev odvzela državi ves vpliv na kulturne zadeve. Znanost, umetnost in šola je cerkev popolnoma monopolizirala na veliko škodo človeštva, ker je vse izrabljala samo za cerkvene koristi. Tudi je državi odvzela oskrbovanje bolnikov in ubožcev — pri bolniških in ubožcih je delala velike profite, ker so ljudje v ta namen mnogo darovali, kar je večinoma izginilo v cerkveni bisagi. Cerkev pa se je polastila tudi velikega dela pravosodstva, civilnega in kazenskega, vse pod pretvezo, da se gre za »izveličanje duš«. Polastila se je jurisdikcije v varuških in zapuščinskih zadevah — tu je delala velike profite — potem v vseh patronatskih zadevah, v vseh zadevah, tičočih se zakonskega življenja ter kazenske jurisdikcije glede bogokletja, krivoverstva, cerkvenega ropu, zakonske nezvestobe itd. Iz kratka, polastila se je vseh tistih pravnih zadev, pri katerih se je po njenih nazorih šlo za kak »greh«. Državi pravzaprav ni ostalo nič drugega, kakor skrbeti za javno varnost doma in na zunaj: za vojno in za vojaštvo, za kovanje denarja, za izterjavanje davkov in za javni red v deželi. Najimantnejši vladar klasične dobe srednjega veka, cesar Friderik II. je v svojem sicilskem zakoniku izjavil, da je naloga cesarjev, braniti cerkev z mečem in skrbeti za mir v državi — priznal torej, da cesarji niso drugoga, kakor cerkveni policaji.

Pa še s to velikansko veljavo cerkve nad državami niso bili cerkveni možje zadovoljni. Škof v Lüttichu, Wazo, je celo izjavil, da država nima druge naloge, kakor da kaznuje hudodelce. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. aprila.

V gospodski zbornici

je imel minoli teden naš škof Anton Bonaventura svoj deviški govor. Govoril je o krošnjarstvu in o pravni visokosti kočevskih in ribniških krošnjarjev. Kdor pozna dejanske razmere, tisti ve, kako otroče je bilo škofovo govoričenje. Da so ljudje, ki krošnjarijo po svetu, vse prej kakor pravni uzori, je naravno. Krive so tega razmere, v katerih morajo živeti, smešno pa je to stvar tako predstavljati, kakor jo je predstavljal škof. V gospodski zbornici sede seveda tudi možje, ki vedo, kako je v resnici, ki poznajo svet, in ti so delali na škofov račun malo vpludne dovipe. Neki član gospodske zbornice je med tisto sejo govoril z nekim poslancem in pri ti priliki tudi povedal, kake otrobe je vezal škof. Končal pa je z besedami: »Was ist denn das für ein sonderbarer Kautz, dieser Jegliß?« In dotični poslanec je odgovoril: »Ein waschechter Klerikautz«. Ta beseda je krožila potem po gospodski zbornici in avstrijski pöri so se skrivaj mužali in smejali na stroške našega škofa.

— **Iz »lepega« kluba.** »Süddeutsche Presse« piše: Zadeva odstopa dr. Šusteršiča od predsedstva »Slov. zveze« se tudi v klubovi seji dne 3. aprila ni poravnala. Rešitev se je predložila do seje, ki bo po Veliki noči. Nasproti izvajanjem nekega ljubljanskega lista »(Slovenec)«, kakor da je dvorni svetnik dr. Ploj s svojim glasovanjem v podožseku za spremembo drž. zbor. pravilnika kršil klubovo disciplino, naj bode konstatirano, da je ta trditve svobodno izmišljena, ker je dr. Ploj poprej zahteval sklep kluba. Seveda je res, da dr. Šusteršič zopet enkrat ni bil navzočen na rešeni seji. Povsod drugod se načelniki klubov popolnoma posvečajo parlamen-

tarnemu življenju, da klubu, ki ga vodijo, dajejo vedno informacije in direktive; le pri nas ni temu tako, zato je pa tudi toliko nezadovoljnosti s klubom in zmešnjav v klubu.

»Slovenec« sliši travo

rasti. Sinočnji »Slovenec« iznenadil je svoje čitatelje z brzovjavnim poročilom iz Trsta, da je politično društvo »Edinost« v zadevi Jakičeve kandidature poklicalo župana Hribarja brzovjavno v Trst in da je leta dal častno besedo, da se »Naroda« ne bode vmešaval v prepir med »Edinostjo« in Jakičem. — To poročilo je — kakor se to pri »Slovenčevih« poročilih skoro drugače misli ne dá — od konca do kraja zlagano in župan Hribar pooblašča nas izjaviti, da je dne 1. t. m. bil v Trstu zaradi neke konference z »Llovdivim« predsednikom ter da glede našega lista ničesar obečal ni in tudi obečati ni mogel, ker nima nikakega vpliva na naše uredništvo. Sicer pa tudi nima navade, da bi tako, kakor nekateri drugi, ki so v »Slovenčevem« uredništvu dobro znani, metal s častno besedo okoli sebe, ker za njegove obljube že beseda sama zadostuje.

»Slovenska zadruga«

prijavlja v zadnji številki kaj zanimivo kritiko o »Letopisu«, ki ga je izdala famozna »Gospodarska zveza«. Ta »Letopis« nima družega namena, kakor nasuti ministrstvu peska v oči. V kritiki obelodanijeni v »Slovenski zadrugi« čitamo tudi te le preresečne besede: Najmanj pa zamore imponirati bilanca »Gospodarske zveze«. Zavod, ki izkaže pro 1900 izgube K 1054743 in za leto 1901 zopet K 946127 torej skupaj izgube K 2000870 beri: dva v deset tisoč osem kron 70 h., pri aktivnem stanju borih kron 13380062 bi moral likvidirati, kajti če bode tako gospodaril vzlic dejstvu, da je dobil 15000 K vladne podpore, bode v par letih požrl tiste deleže po 68.030 K, katere izkazuje, kateri pa najbrž tudi niso mobilni, ker so gotovo s krediti obloženi, kar se iz bilance seveda ne razvidi. Pfuuj, tako gospodarstvo! Potemtakem lahko napravijo brutto-uradnih stroškov za 34000. Iz cele bilance se razvidi, da v načelstvu »Gospodarske zveze« ni moža, ki bi ga preveval pravi zadržni duh, ki bi o poštenem in vestnem gospodarstvu le količkaj razumel, ampak v načelstvu samem gospodarile pristranska, klerikalna politika, medtem ko uradniki delajo kar hočejo, tersi izvlačujejo gotovo največ nezasluzene plače in dijete«. Tako sodbo izreka o »Gospodarski zvezi« strokovni list, ki naši stranki gotovo ni prijazen. Nam se smilijo samo tiste posojilnice, ki so vzele deleže »Gospodarske zveze« po 1000 kron. Najbolje store, če naredi križ čez nje, ker videle ne bodo teh tisočakov nikdar več.

Afera nadškofa Stadlerja.

Bosanski Mohamedanci so bili poslali posebno deputacijo na Dunaj protestirat, da je nadškof Stadler skrnil mohamedansko vdovo Salo Sivrič in njene nedorasle otroke, ki po veljavni postavi še ne smejo premeniti svoje vere. Tudi pri nas v Cislitvanski ne smejo otroci v starosti 7—14 let premeniti vero. Ker deputacija ministra Kallaya ni dobila na Dunaju, je naprosila posl. Biankinija, naj v njenem imenu interverira. Posl. Biankini je katoliški duhovnik, da vzlic temu vživa zaupanje Mohamedancev, je zanj gotovo jeko častno. Gosp. Biankini se je tega zaupanja tudi vrednega izkazal in je v soboto interveriral v ti zadevi pri vladi. Tam se mu je pojasnilo, da je vlada postopala strogo korektno, ker stoji na stališču popolno nevtralnosti proti različnim veroizpovedanjem in so vsa veroizpovedanja popolnoma enakopravna. Kdor doseže po zakonu določeno starost, lahko prestopi k drugi veri, vlada pa pazi strogo, da zabrani, kolikor se da, vsako neopravičeno vplivanje na otroke, ki nimajo te

Kdor mnogo sedi in nima prilike po zdarnem sprehanju ali po sportnem gibanju delavnost organov spodnjega telesa povojno vzdrževati, ta si od pomore s staroslavno Rogasko slatino. Tempel-vrelec z vinom, Styria-vrelec sam. Tek, prebavljanje in menjava anovi povpspešujejo učinek. (923)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2. Srednji sračni tlak 736'0 mm

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
6. 9. zv.	737'1	5'2	sl. svzhod	jasno	
7. 7. zj.	738'0	— 0'6	sl. svzhod	jasno	
2. pop.	733'2	12'2	sl. sjzah.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 6'6, normale: 7'9. Mokrina v 24 urah: 6'4 mm.

Zahvala.
Vsem onim, ki so spremlili našega preljubega sinka **Augusta** k zadnjemu počitku, posebno še častiti duhovščini, slav učitelstvu, sošolcem in nositeljem krste, izrekamo našo najsrčnejšo zahvalo.
V Ljubljani, 6. aprila 1903.
V imenu žalujoče rodbine **August Adamič** učitelj. (961)

Mlad trgovski **špecerijski pomočnik** večš slovenskega in nemškega jezika, želi službo takoj nastopiti. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. (904-3)

Prodajalka

za manufakturno trgovino, izurjena v tej stroki, zanesljiva, sprejme se takoj za mojo podružnico. Iz dežele imajo prednost. (964-1)

R. Miklauc
Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

Išče se za večjo manufakturno **komptoirist**

z lepo pisavo, zmogel popolnoma slovensčine in nemščine. Prednost imajo oni, ki so že delovali na enakem mestu. (963-1)
Kje? pove uprav. »Slov. Naroda«.

V svojo tehnično pisarno sprejemem takoj **spretnega risarja.**

Plača po dogovoru. (940-2)
Fran Žužek
višji inženir.

Poskusite **J. Klauerjev, Triglav** pristni rastlinski likér.

Oživlja želodec.
Budi tek in prebavo.
Daje dobro spanje.
Edino pristen od založnika:

Edmund Kavčič
v Ljubljani. (11-78)

Izvirna novost!
Ravnokar je izšel **NOV ROMAN**
Človek in pol
spisal Ivo Šorli.
Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 60 h.
Založil Lavoslav Schwentner knjigotržec v Ljubljani. (104)
Izvirna novost!

Angeljnovo milo s znamko **Marzeljsko (belo) milo**
Jamčeno čisti jedrni mill. (972-1)

S sta najbolj koristni **štedilni mili** za hišno rabo! **Tovarna mila Pavel Seemann** Ljubljana.
Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

Za otroke

- predpasniki od — gld. 25 kr. višje
 - pralna oblačilca „ — „ 50 „ „
 - suknena oblačilca — „ 95 „ „
 - jopice od 1 „ — „ „
 - čepice „ — „ 50 „ „
 - klobuki „ 1 „ — „ „
 - čevlji „ — „ 50 „ „
 - škornjički „ 1 „ — „ „
 - avbice „ 1 „ — „ „
 - plaščki „ 2 „ 50 „ „
 - pelerine „ 1 „ — „ „
 - ovratniki z oglavnico „ 2 „ 50 „ „
- do najfinejše vrste.**

Za dečke

- pralne obleke od — gld. 80 kr. višje
- suknene obleke „ 1 „ 80 „ „
- modni kostumi „ 3 do 12 gld. „ „
- haveloki „ 1 gld. 50 kr. „ „
- površniki „ 2 „ — „ „
- derby „ 4 „ — „ „
- čepice „ — „ 50 „ „
- klobuki „ 1 „ — „ „
- čevlji „ 1 „ — „ „

do najfinejše vrste.
Strogo stalne cene!!

Izbrane pošiljatve tudi na deželo.
Konfekcijska trgovina (872-3)

Sigmund Stránský
Praga, Hibernerjeva ulica št. 1003-II.
Pri naročilih se sklicujte na ta časopis.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo. (26-33)
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej hančnej hiši v Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.
C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.
Izved iz voznega reda.
veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 17 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Franove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 7. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne in ob 6. uri 50 m nvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne in ob 6. uri 10 m zvečer.

Na veliki teden, v četrtek in petek
prodajal bodem
na Ribjem trgu v Ljubljani
karpe od 1—3 kg po 80 kr. do 1 gld. kg.
ščuke „ 1—3 „ „ 80 „ „ 1 „ „
in druge ribe po zmernih cenah
vse iz bazarja barona Rechbacha na Krumperku. (974)
Janez Starin, ribič iz Ihana.

Praške in graške velikonočne gnjati goriško pinco
in na veliki petek veliko izbero svežih **morskih rib**
priporoča (908-3)
J. C. Praunseiss
ekspozitna trgovina z delikatesami in kranjskimi klobasami.

Žrebanje nepriklicno 23. aprila 1903.	Glavni dobitek kron 40.000 kron
Srečke za grejalnice (Wärmestuben) po 1 krono	priporoča (810-8) J. C. Mayr v Ljubljani.
Vsi dobitki se izplačajo od založnikov v gotovini po odbitku 10%.	

Največja zaloga oblek
za gospe in deklice, gospode in dečke.
Solidno blago.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
svojim p. n. cenjenim odjemalcem vljudno naznanjata, da so mične
*** spomladanske novosti ***
v zelo veliki izbiri v zalogi. (616-9)

Najpazornejša postrežba.
Najnižje cene.
Naročila z dežele izvršijo se točno.
Solidno blago.